

Podi, senjaki, spodnja stavba iz lesa (navadno grajeni), se računajo do Din 200.—. Iste stavbe, prvovrstno grajene, pa do največ Din 320.—. Starostna obraba 2%. Svinjaki iz mehkega lesa do 300 Din meter, starostna obraba 1¼%. Vrednost kozolcev se računa, dvojni prvovrstni z brano do največ Din 350, navaden 180 Din. Starostna obraba se računa pri kozolcih po 1% na leto.

To so v glavnem navodila za določitev vrednosti posameznih poslopij. Opozorjam pa, da se mora upoštevati tudi popravila in nove dele zgradb, ki se izvršijo tekom let. Radi tega je dobro, da zavarovanec zastopniku zavarovalnice, ki sestavlja novo zavarovanje, vse natančno navede, kako staro je poslopje, kedar se je izvršila kaka večja poprava istega in kaj se je sploh na stavbi v zadnjih letih spremenilo.

Pri cenitvi škod se dostikrat ugotovi, da je ena ali druga stavba **previsoko zavarovana** in se vsled tega ne more priznati oškodovancu polne zavarovane vsote. Zavarovanec je vsled tega nezadovoljen, ker je moral več let plačevati od previsoke vsote zavarovalnino. Posledica je, da se pritožuje, zabavlja in obrekuje, češ, zakaj sem plačeval zavarovalnino od tako visoke vsote. Drugi imajo zopet **prenizko zavarovano** in v slučaju požara tudi ne dobijo cele zavarovane vsote, ker so imeli svoja poslopja **podzavarovana**. Najbolje je, da ima vsak gospodar svoja poslopja primerno zavarovana, kakršna je prav za prav vrednost poslopij.

Pri sklepanju zavarovalnih pogodb je važno, da je gospodar previden in ne podpiše poprej tiskovine, dokler se ni prepričal, ali je navedena prava vrednost, oziroma pravilno visoka zavarovana vsota.

Pri večjih posestnikih se izplača, da se pri sklepanju zavarovalne pogodbe pokliče kaknega strokovnjaka, ki na licu mesta ugotovi sedanjo vrednost posameznih stavb in se v ponudbo tudi zapiše izjava dotičnega strokovnjaka. Glede vrednosti premičnin, osobito gle-

de poljedelskih strojev, vozov in drugih zavarovanih predmetov pa je najbolje, da se natanko zapišejo vsak predmet zase na ponudbo in se tudi pri vsakem poslavi sedanja vrednost. Ako se med zavarovalno dobo kaj spremenil, je treba javiti zavarovalnici, da se zabeleži. Le take spremembe, ki se sproti zabeležijo, se potem pri cenitvi požarne škode upoštevajo.

To so v glavnem navodila, ki bi jih moral vsak zavarovanec vedeti in upoštevati. Ako želi kdo še natančnejša navodila glede zavarovanj, sem mu na razpolago.

*

O kuluku.

Banovinski kuluk za proračunsko l. 1932/33 je odpravljen, mesto njega 25% banovinska doliada na vse neposredne davke. Javni uslužbenci plačujejo naprej obvezno odkupnino. Zaostankarji s plačilom odkupnine za banovinske ceste za leto 1930 in 1931 morajo odkupnino plačati. Kuluk za občinske ceste I. in II. razreda ostane. To je razvidno iz razglasa banske uprave dravske banovine v »Službenem listu« z dne 23. aprila tega leta. Razglas se tako glasi:

»Proračun dravske banovine za leto 1932/33 izkazuje med dohodki tudi 25% nadomestno cestno odklado na račun ljudskega dela, odnosno odkupnine za banovinske ceste. Ta proračun je zakonito potrjen. Ker je označeni dohodek banovine predviden izrecno kot nadomestek za banovinski kuluk, se ljudsko delo (odkupnina za to delo) glede banovinskih cest v proračunskem letu 1932/33 v območju dravske banovine ne bo izvajalo. Javni uslužbenci plačujejo tudi v tej dobi obvezno odkupnino po izjemni določbi § 21. zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah od 30. maja 1930. Oni zavezanci, ki iz kategorikoli razloga niso odslužili pripadajoče cestne obveznosti za leto 1930/31 na banovinskih cestah, morajo odslužiti delo banovinskih cest na občinskih cestah, in sicer na račun banovinske subvencije za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest.

Zavezanci, ki so v zaostanku s plačilom od-

kupnine za banovinske ceste na račun cestne obveznosti za leto 1930 in 1931, so zavezani odkupnino plačati, ker tvori označena odkupnina sestavni del dohodkov banovinskega proračuna za leto 1931/32. Vendar se davčne uprave pooblašajo, da opuste prisilno izterjavo označene davčine, ako bi zavezanci zaradi siromaštva ne mogli plačati odkupnine.

Ljudsko delo in odkupnina za gradnjo in vzdrževanje občinskih cest I. in II. reda, se izvaja v vseh onih občinah, ki ne morejo označenih del opraviti z dohodki občinskega proračuna ali z najetim posojilom. Državna nadzorna oblast je po § 68. zakona o nedržavnih cestah v zvezi s členom 23. pravilnika o ljudskem delu dolžna, da odredi prisilno popravilo občinskih cest, kjer je ogrožen, oviran ali onemogočen promet, in sicer z ljudskim delom po določilih navedenega pravilnika. Iz gornjega razloga morajo imeti vse občine, ki ne razpolagajo s potrebnimi denarnimi sredstvi za označen namen, stalno v evidenci Obdružene sezname zavezancev za ljudsko delo in odkupnino.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 23. aprila so pripeljali špeharji 65 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 11 do 12 Din, špeh pa po 10 do 12 Din. Kmetje so pripeljali 28 voz sena po 65 do 95 Din, 12 voz otave po 65 do 80 Din, 4 slame po 65 do 75 Din, 20 voz krompirja po 1.50 do 2 Din, 19 vreč čebule po 5.90 do 6 Din (česen 10 do 14). Zelje po 3 do 4 Din, pšenica po 1.75, rž 1.75, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, koruza 1.50, proso 1.50, fižol 1.75 do 2.50 Din. Kokoš 25 do 35, piščanci 30 do 75, raca 20 do 30, gos 35 do 60, puran 50 do 85, kozliček 35 do 80, jagnje 90 do 120 Din. Celi orehi 4.50 do 5 Din, luščeni 16 do 18 Din. Na trgu je bilo 775 komadov sadnih drevesc in 450 trt. Hren 10 do 12 Din, karfijska 6 do 12 Din, ohrovt 3 do 4 Din, kisla zelje 3 do 4 Din, kisla repa 2 Din, radič 10 Din, jabolka 4 do 7 Din. Mleko 2 do 3 Din, smetana 10 do 12 Din, surovo maslo 24 do 32 Din, jajca 0.60 do 0.70 Din, med 14 do 20 Din, suhe slive 8 do 12 Din.

Levinja jih je postrašila.

Vroče trenutke je doživela gospoda, ki se zabava v prijetnem mestu Cannes na Francoskem. Nekega večera so plemeniti in bogati gospodje bili zbrani v nekem odličnem hotelu pri obedu, ki so mu dali ime »obed v džungli«. Da bi zabavali goste, so postavili v jedilno dvorano tudi kletke z različnimi zverinami, da bi bilo tako bolj podobno džungli. Med obedom pa je velika levinja zlomila mrežo na kletki in skočila med goste. Lahko si je predstavljati zmedo, ki je temu sledila. Vseh 700 gostov je navalilo na izhode. V strahoviti gneči je več žensk

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvatskih pradedov.

18

(Dalje.)

Vse po trgu se je začelo skrbno zaklepati pred posetom pošastne krave, le Pištelakova krčma je ostala odprta. Ema je stregla prvemu okuženemu Andreju, obiskovala, tolažila, pomagala in spremljala na zadnji poti tudi druge, le njo samo je očuvalo nebo nedotaknjeno, močno po duši in telesu.

Kako daleč je že bila segla kuga izven trga, ni znal nikdo. Izventrskih faranov niso smeli pokopavati na pokopališču krog cerkve. Grajska oblast je zapovedala, naj zagrebejo vsacega tam, kjer je umrl. Ko bo prestala kužna smrt, bodo že pozneje blagoslovljeni od duhovnika grobovi ponjavah, travnikih in gozdovih, da se ne bodo odpočivala trupla v neblagoslovljeni zemlji.

Ljudje izven trga se niso zmenili toliko za kužno morijo. Radi brezbriznosti in malomarno-

sti se je bila razpasla z bliskavico do Št. Petra, Planine in današnjega Št. Jurja ob južni železnici. Že decembra l. 1578. je rogovilila črna pegasta krava po Planini. Ohranjeno je do danes sporočilo planinskega oskrbnika Štefana Siebenaicherja, v katerem opisuje celjskemu oskrbniku Janezu plemenitemu Helfenbergu, kako strašno da razsaja črna smrt po planinskem trgu ter po sosednih vaseh. Junija je bila zanešana nalezljivka v gorenjske kraje iz Hrvaške in že decembra je bila na višku na Planini. Iz tega zgodovinsko potrjenega dejstva je razvidno, koliko človeških žrtev je padlo leta 1578. pod koso črne kuge tostran in onstran Soče in to ne le po nižavah, da, zdesetkovano je bilo prebivalstvo tudi po vrhah.

Usodepolno okuženi so bili spodnji kraji l. 1578. in vendar ni prodrila ta strašna vest niti do Koroške. Avgusta omenjenega leta je prejel pilštajnski oskrbnik od pravega lastnika večinoma vseh gradov v pražupnji Pilštajn od krškega škofa po jezdecu obvestilo: Cerkevni dostojanstvenik je že med potjo. Ogleдал si bo osebno po-

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem dne 22. aprila 1932 je bilo pripeljanih 178 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 50 do 70 Din; 7 do 9 tednov stari 80 do 100 Din; 3 do 4 mesece stari 150 do 200 Din; 5 do 7 mesecev stari 300 do 350 Din; 8 do 10 mesecev stari 400 do 450 Din, eno leto stari 600 do 750 Din. 1 kg žive teže so prodajali po 5 do 6 Din; 1 kg mrtve teže pa po 7 do 8.25 Din. Prodanih je bilo 108 komadov.

ŠESTDESETLETNICA DR. KOROŠČA.

Dvanajstega maja bo naš voditelj dr. Anton Korošec obhajal svojo šestdesetletnico. Dr. Korošec je vse svoje življenje in vse svoje izredne zmožnosti posvetil delu za dobrobit in napredek slovenskega ljudstva. Nemisljivo so njegove zasluge na prosvetnem, združnogo-gospodarskem in zlasti na političnem polju. Vsa naša politična zgodovina zadnjih desetletij je neeločljivo zvezana z njegovim imenom. Zato je dolžnost vseh zavednih Slovencev, da se ob tej priliki oddolžimo svojemu voditelju ter se spomnimo njega, ki mu gre zahvala za velik del našega napredka, blagostanja in politične moči. Vabimo svoje prijatelje po vsej Sloveniji, da takoj ustanove odbore za proslavo Koroščeve 60 letnice, ki naj se vrši povsodi v mesecu maju. Naj bo ta proslava izraz hvaležnosti, vdanosti in zvestobe, ki jo čuti slovensko ljudstvo do svojega voditelja dr. Antona Korošča!

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo, dne 1. maja popoldne po večernicah se vrši običajen mesečni sestanek fantovskega krožka, na katerega se vabijo vsi pošteni šentpeterski fantje. Ob tej priliki se bodo tudi poslovili od tovarišev, ki nastopijo vojaško službo. — V Nebovi je umrla ena izmed najstarejših šentpeterčank 81 letna vdova prevžitkarica Zelez-

nik Barbara. Naj v miru počiva! — Precej novih knjig si je zopet nabavilo prosvetno društvo »Skala«. Kdor ima čas in veselje do lepe knjige, naj se poslužuje društvene knjižice.

Sv. Ana v Slov. goricah. Dne 17. tega meseca nas je neka notranja slutnja vlekla k Negovi! In zakaj? Zato, ker so uprizorjali tamošnji fantje fantovskega odseka velezanimivo ljudsko igro »Pri kapelici«. Igra nam je segala v srce, da me veže dolžnost, izreči javno čestitko. Fantje in dekleta, izvrstno ste se odrezali! Kljub slabi in dolgi poti nam ni bilo žal, da smo prišli k negovski mladini, le tako naprej! V programu imamo tudi mi fantje pri Sv. Ani isto igro. Zato smo pohiteli najprej gledat v Negovo. Ker se nam je igra zdela primerna, polna šaljivih in tudi resnih prizorov, upamo, da jo bomo v najkrajšem času tudi mi uprizorili. Na to prireditev že sedaj vabimo ves domačine, staro in mlado ter naše ožje sosede, da nas posetite ter napolnite našo dvorano do zadnjega kotička.

Polzela. Menda nobena prireditev — če izvzamemo Pasijon — ni vzbudila širom Savinjske doline toliko zanimanja kot predstoječa prireditev »Veronike Deseniške«, drama v petih dejanjih, katero uprizori dramatični odsek katoliškega prosvetnega društva na Polzeli v nedeljo, dne 8. maja v prosvetnem domu. Prosimo, da si občinstvo po možnosti preskrbi vstopnice že v predprodaji, si zagotovi sigurne in dobre prostore ter reši gneče pri blagajni. Vstopnice se dobijo osebno v gostilni Cizej, pisмено pa pri katoliškem prosvetnem društvu Polzela.

Gornjigrad. Nikdo v gornjegrajskem okraju naj ne prezre nadvse krasne igre »Ben Hur«, katero vprizori v kaplanijski dvorani Katoliško prosvetno društvo v Gornjemgradu pod vodstvom nadvse požrtvovalnega in pa delavnega g. Ranta. Ben Hur je ena izmed tistih iger, pri kateri se pokaže vsa nekdanja rimska oholost in prevzetnost, odefa v škrlat in zlatnino. Videl boš tudi ponosne Grke in podjarmljeno, toda prekanjeno judovsko ljudstvo. Igra se godi za časa, ko je prebival na zemlji naš Zveličar, katerega slavnostni sprevod bo viden tudi na odru. V igri nastopi preko 30 igralcev, vsi v živobarvnih oblekah iz takratnih časov, katere si je društvo samo v ta

namen nabavilo. Predstavljala se bo igra trikrat, in sicer dne 30. aprila ob 8. uri zvečer, dne 1. maja ob 3. uri popoldne in na Vneboh ob 3. uri popoldne. Igra ima devet slik in bo trajala nad tri ure. Vetopnina bo običajna. Vabite se vsi od blizu in daleč, da prav gotovo pridete pogledat to krasno igro, ker kaj takega se dosedaj še v tem okraju ni igralo. V obilnem številu na svidenje v Gornjemgradu!

Vojnik. V starih listih zgodovine, čudne zgodbe se hero, kako vse stvari na svetu vedno se spreminjajo. Tam, kjer nekdanj celjski grad — zlobe dom, krivec nešteti, v blesku, zlatu je sijal, tam so danes razvaline, ki nam nemo govore kako svetna slava mine. — Spodaj pa vas Teharje — dom junakov, plemičev, ki so bili boj s krivico, za poštenje in pravico. Njih ni strl časa zob, rja ne zakladov snela — vendar lepša in vesela jim je sreča zažarela. — To so glavne misli igre, ki se bo igrala prj nas v nedeljo, dne 8. maja in potem še ponovila na binkoštni pondeljek. In to menda že vsak ve, da »Mlinarjev Janez« je igril ime. Vojničani in Celjani, Teharčani, Šmarčani in še drugi tam okrog, k igri vsi ste vabljeni!

Vojnik. Katoliško izobraževalno društvo v Vojniku priredi v nedeljo, dne 1. maja materski dan s peštrim sporedom. Vabljenje zlasti naše matere!

Sromlje. V nedeljo, dne 10. aprila je uprizorilo naše izobraževalno društvo Finžgarjevo igro »Razvalina življenja«. Igralci so v splošno zadovoljnost rešili svoje vloge. Mnogo zaslug si je stekel g. Anton Černologar, trgovec in podobar v Sromljah, ki je že mnogo napravil brezplačno v prid društvu. V zadnjem času je naslikal nove kuliše, ki so res kras našega, sicer preprostega odra. Zato mu na tem mestu izrekamo najlepšo zahvalo.

Vse pride enkrat na dan.

Zadnje dni so zaprli v Berlinu Jakob Hellmann, ki je umoril pred 11 leti svojega tovariša v kamnolomu. Hellmann je spremenil svoje pravo ime in se je kretal povsem varno po Berlinu. Popolnoma slučajno je izsledil policijski uradnik pri snaženju svoje pisalne mize tiralico iz leta 1921, katere foto-

sest in proučil razmere najemnikov in podložnikov. Po tem sporočilu je bil oskrbnik v največji negotovosti: Ali naj opozori duhovnega kneza na nevarnost, ki mu prete po teh krajih, ali ga naj pusti v posete? Po dolgem oklevanju za in proti se je zatekel k Emi in jej potožil dvome. Za svet vprašana se je postavila odločno na stališče, da je ravno sedaj prilika in potreba, da obišče škof kraje, katere ogrožata obup ter smrt! Njena je obveljala. Visokemu gospodu ni bil poslan nobeden sel, ki bi bil posvaril njega in spremstvo pred smrtjo, ako bi se upal preko praga, katerega je prestopila črnoprogasta krava — kuga!

Do Celja še ni bila prodrla kuga, radi tega ni krškemu škofu nikdo namignil, da tvega življenje, ako se poda na pot v dolino smrti ob Bistrici in Sotli. Iz Celja je krenil visoki dostojanstvenik do Št. Jurja po cesti, od tamkaj po kolovoznih potih na konjih preko Prevorja in mimo Zagorja na Pilštajn. Začudeno je gledal škof in spremljevalci, kako so zrl ljudje le od daleč na sprevod. Niti eden se ni približal, da bi bil izkazal dolžno čast vladiki in poprosil blagoslova. Celo v Lesični je

bil sprejem bolj klavern. Škofu se je mudilo v zanj pripravljene sobane na gradu Hartenštajn. Bil je zbit ter zmučen od dolge vožnje in ježe, res potreben mirnega odpočitka. Izrazil je tudi željo, da bi prebil rad nekaj dni brez sprejemov. Itak se misli pomuditi dalje časa v njemu popolnoma tujih krajih, prilike bo dovolj za poslušanje gosposkih in ljudskih prošenj.

Vrhovni gospodar gradov ter ogromne posesti v pražupnji Pilštajn je prebil prvo noč v zanj lepo pripravljenem Hartenštajnu pohvalno. Zjutraj se je divil razgledu po Bistriški dolinici do Kozjega. Blaženi mir so prekinjali le težki udarci vodnih kladiv v Lesični. Če bi pa ne bilo nabijanja po nakovalih, bi bilo preveč tihotno. Presveto daritev je opravil v grajski kapeli. Po zajtrku je posetil župno cerkev in grad Pilštajn, odkoder je še mikavnejši pogled na njegovo od vseh strani od hribov zaščiteno kraljestvo. Popoldne se je razgovarjal z oskrbnikom in zvedel marsikaj, kar bi rabilo nujno popravka, odprave ter nove nabave.

Drugo jutro ni bilo na spregled njegovega

omedlelo in na kose je bilo razcefranih več dragocenih oblek. Vendar pa so levinjo spravili nazaj, predno je naredila kaj škode.

Stoletnica prve železnice v bivši Avstriji.

Dne 1. avgusta 1932 bo preteklo ravno 100 let, odkar je bil predan del zgrajene prve avstrijske železnice prometu. Prva avstrijska železnica je spajala vodni zvezi: Donava — Moldava. Prvotno je bila dolga 129, a poznejšim podaljškom Linz — Gmunden 200 kilometrov, eno ter ozkotirna (1106 mm). Ni bila samo to prva železnica po ozemlju tedanje nemške zveze, ampak tudi prva večja. Francozi so predali